

СТРУКТУРНИЙ АНАЛІЗ ВІЙСЬКОВИХ ТЕРМІНІВ В АНГЛІЙСЬКІЙ ТА УКРАЇНСЬКІЙ МОВАХ

Бабій Ірина Володимирівна

кандидат педагогічних наук,

доцент кафедри українознавства та міжкультурної комунікації
Львівського державного університету безпеки життєдіяльності

вул. Клепарівська, 35, Львів, Україна

ORCID: 0000-0002-5555-8314

Кучвара Лілія Богданівна

здобувачка

Львівського державного університету безпеки життєдіяльності

вул. Клепарівська, 35, Львів, Україна

ORCID: 0009-0003-0979-2753

Наукове дослідження присвячено аналізу структурних характеристик військових термінів англійської та української мов. Актуальність дослідження зумовлена тим, що терміносистема військової сфери англійської та української мов набуває дедалі ширшого вжитку не лише серед фахівців цієї галузі, але й серед різних верств населення через постійні збройні конфлікти, військові агресії та терористичні акти на більшій частині земної кулі. Військова терміносистема постійно зазнає змін, що призводить до творення нових термінологічних одиниць, які потребують свого дослідження. Однією із найбільш вагомих причин, яка зумовила поповнення нової лексики в межах різних галузей, а зокрема й військової, є технічний прогрес у всіх сферах людської діяльності. Мета пропонованої наукової розвідки – описати та проаналізувати структурні моделі термінів військової галузі (однокомпонентні, двокомпонентні, трикомпонентні та багатоконпонентні терміни англійської та української мов); розглянути способом їх творення. Об'єктом дослідження є англійські та українські терміни військової галузі. У роботі коротко подано теоретичний матеріал щодо структурних моделей термінологічних одиниць та наведено їх приклади. Усі досліджувані терміни української та англійської мов розподілено за їх компонентністю. Проаналізовано терміни-композиції терміни-юкстапозити та терміни, в основі яких є один корінь. Також досліджено моделі термінів: $N+N$ (іменник + іменник), $A+N$ (прикметник + іменник), $A+A+N$ (прикметник + прикметник + іменник), абрєвіація. Аналіз розглянутих термінолексем дозволив виявити найпродуктивніші моделі термінотворення в англійській та українській мовах. Структурний аналіз військової термінології обох мов свідчить про те, що двокомпонентна модель творення термінів переважає як в українській, так і в англійській мовах.

Ключові слова: військова термінологія, модель термінотворення, українська мова, англійська мова.

Постановка проблеми в загальному вигляді та обґрунтування її актуальності. Військова справа – це одна із найдавніших сфер діяльності людини, а історія людства – це історія воєн, збройних конфліктів, що вербалізувалось у систему військової термінологію визначальною рисою якої, як більшості терміносистем, є відкритий характер, оскільки у межах системи відбуваються постійні зміни, з'являються нові терміни, виходять з вжитку через втрату актуальності певних понять інші терміни. Поява нових видів озброєння потребує номінації, яка відбувається за структурними моделями та з використанням репертуару афіксів відповідної національної мови, що актуалізує потребу лінгвістичного осмислення (структурного, етимологічного) термінологічних неологізмів, їх лексикографічне опрацювання, кодифікацію та внормування.

мів, їх лексикографічне опрацювання, кодифікацію та внормування.

Аналіз останніх досліджень і публікацій. Військова лексика української та англійської мов завжди була в центрі уваги багатьох мовознавців та дослідників, які присвятили їй чи немалу кількість досліджень та наукових праць. Серед українських мовознавців, які займалися питаннями військової лексики, можна виділити таких: В. Горобець, Ф. Ткач, А. Бурячок, Л. Батюк та Р. Сидоренко та ін.

Поетапний розвиток української військової лексики викладено у монографії «Історія української мови. Лексика і фразеологія», авторами якої є В. Винник, В. Горобець, В. Карпова, Л. Коломієць, Л. Масенко, В. Німчук

та інші. В монографії з'ясовано шляхи формування військової лексики динаміку її розвитку в діячій та синхронії (Винник та ін., 1983, с. 496). Комозитні терміни опрацьовано в наукових працях М. Богуцької, Л. Гончаренко, А. Бурячка, В. Овчаренка. Серед іноземних лінгвістів особливу увагу заслуговують праці Т. Е. Murray, А. Wilson, Michaels, а також дослідження М. Frane та І. Fabijanić, які описують аббревіації в англійській військовій термінології.

Формулювання мети і завдань статті.

Основна мета дослідження – здійснити структурний аналіз термінів військової термінології та виявити способи творення термінологічних одиниць англійської та української мов у військовій галузі. Дослідити, які моделі термінотворення є найбільш та найменш продуктивними в обох мовах.

Мета роботи передбачає розв'язання таких завдань:

1. Окреслити теоретичні засади дослідження англомовних та україномовних військових термінів.

3. Класифікувати терміни за компонентністю.

4. Проаналізувати структурні особливості досліджуваних термінів за способом їх творення (моделі термінотворення).

Предметом дослідження є структурна характеристика термінологічних одиниць військової галузі англійської та української військових терміносистем.

Виклад основного матеріалу дослідження.

Військова термінологія визначає поняття, безпосередньо пов'язані з військовою справою (Лемешко, 2020, с. 56). Структурний аналіз досліджуваних термінів дозволяє згрупувати їх за кількістю компонентів на одно-, дво- та багатокомпонентні терміни. Однак компонентність термінів визначається не за зовнішньою формою терміна певної мови, а за його інтернаціональною внутрішньою формою. Таке твердження пояснює те, що однокомпонентним є той термін, який складається лише з однієї лексичної одиниці, відповідно багатокомпонентним є лише той термін, який складається з двох або більше лексичних одиниць. Отже, навіть якщо українським відповідником англійського однокомпонентного терміна є термін, який складається з двох чи більше елементів, то такий термін у будь-якому випадку вважається однокомпонентним згідно з його первинною формою в англійській мові.

У цій розвідці проаналізовано терміни обох мов, відібрані зі спеціалізованих україномовних військових підручників та англомовного словника військових термінів Dictionary of Military Terms by Richard Bowyer.

Структурний аналіз термінів засвідчив однокомпонентні терміни, які поділяємо на:

1. Терміни-композиції – складні слова, утворені способом основоскладання (Пономаренко, 2017, с. 174). Серед досліджуваних термінів в англійській мові натрапляємо на поєднання двох іменникових основ, тобто «іменник + іменник» (N+N): *Airburst* (*Air* + *Burst*), *Airdrop* (*Air* + *Drop*), *Airfield* (*Air* + *Field*), *Checkpoint* (*Check* + *Point*), *Dogfight* (*Dog* + *Fight*), *Fieldcraft* (*Field* + *Craft*), *Gunboat* (*Gun* + *Boat*), *Flamethrower* (*Flame* + *Thrower*), *Roadblock* (*Road* + *Block*), *Seaplane* (*Sea* + *Plane*), *Shellfire* (*Shell* + *Fire*), *Shotgun* (*Shot* + *Gun*), *Starboard* (*Star* + *Board*), *Starstreak* (*Star* + *Streak*), *Thunderflash* (*Thunder* + *Flash*), *Troopship* (*Troop* + *Ship*).

Особливістю творення композитів в українській мові є поєднання двох твірних основ за допомогою єднальних голосних «о», «е» та «є». Такі терміни виникли на базі інтерфіксного сполучення взаємозалежних основ, тобто шляхом об'єднання в одне словесне ціле кореневих морфем за допомогою зазначених вище голосних літер (Ніколаєва, Фоміна, 2010). Проте структура досліджуваних термінів ілюструє, що інтерфікс «о» є одним із найпродуктивніших в цьому способі термінотворення: *Міномет* («міна» + інтерфікс «о» + «мет» – корінь від дієслова «метати»), *Кулемет* («куля» + інтерфікс «е» + «мет» – корінь від дієслова «метати»), *Босприпаси* («бойовий» + інтерфікс «є» + «припаси» – іменник), *Військовополонений* (військовий + інтерфікс «о» + «полонений – прикметник»), *Вогнемет* («вогонь» + інтерфікс «е» + «мет» – корінь від дієслова «метати»), *Гранатомет* («граната» + інтерфікс «о» + «мет» – корінь від дієслова «метати»), *Боекомплект* («бойовий» + інтерфікс «є» + «комплект» – іменник), *Міношукач* («міна» + сполучна голосна «о» + «шукач» – іменник), *Світломаскування* («світло» + «маскування» – віддієслівний іменник, який походить від дієслова «маскувати»).

2. Терміни-юкстапозити – одиниці, що утворені внаслідок складання кількох окремих слів без сполучного голосного, прикметно, що обов'язковою ознакою їхнього оформлення є правопис через дефіс (Радомська, 2015, с. 2). Серед досліджуваних термінів англійської мови можна виділити такі: *Dive-bomber*, *Machine-gun*, *Sea-strike*, *Shell-scrape*, *Ski-jump*, *Tilt-switch*, *Torpedo-boat*. Серед українських військових термінів, утворених тим же способом термінотворення, фіксуємо лише кілька таких термінів: *Літак-амфібія*, *Міна-настка*, *Кансуль-запальник*. Отож, можна стверджувати, що юкстапозитна модель творення в українській

військовій галузі є менш продуктивною, ніж композитна модель.

3. Терміни, в основі яких є один корінь. Серед англійських термінів такі утворення трапляються рідше, порівняно з попередніми способами термінотворення: *Catapult, Contingent, Dynamite, Flak, Flank, Siren, Tank, Artillery*. Аналіз українських термінів військової термінології такої ж структури засвідчує такі приклади: *Броня, Вибух, Міна, Ангар, Граната, Залп, Куля*. Отже, термінів такого типу в обох мовах чисельно менше, аніж термінів-комполітів.

Прикметно, що терміни-комполіти і терміни-юкстаполіти входять до складу двокомпонентних терміносполук англійської та української мов: *Anti-aircraft (Air + Craft) artillery, Aircraft (Air + Craft) carrier, Armoured bridgelayer (Bridge + Layer), Self-propelled anti-aircraft (Air + Craft) gun, Air-Land Battle, Fuel-air explosive; Мінометний («міна – іменник + інтерфікс «о» + «мет» – корінь від дієслова «метати») постріл, Радіоелектронна («радіо» – іменник + «електронний» – прикметник) протидія, Ескадрений міноносець («міна» + інтерфікс «о» + «носець» – корінь від дієслова «нести».*

Двокомпонентні терміни групуємо з огляду на морфологічний склад їх одиниць:

1. «Іменник + Іменник». «Опорним компонентом у таких субстантивних термінологічних одиницях виступає іменник у називному відмінку однини, а залежні терміноодиниці виражаються іменниками в родовому відмінку. Більше семантичне навантаження має термін-іменник у називному відмінку, який вказує на певні властивості, якість того, що виражено іменником у родовому відмінку» (Фецко, 2014): *Air cavalry, Air operation, Air raid, Air sentry, Area weapon, Artillery piece, Assault weapon, Bomb sight, Concentration area, Dispersion point, Drop tank, Echelon attack, Ejector seat, Evacuation procedure, Field fortification, Flak jacket, Flash eliminator, Flight deck, Force flow, Grenade launcher, Sea power, Grenade necklace, Hazard beacon, Radar seeker, Report line, Rifle company, Rocket launcher, Safety catch, Sea Sparrow, Sea Wolf, Security forces, Security zone, Service number, Shell shock, Shock action, Shock troops, Side arm, Signals intelligence, Snatch squad, Target acquisition.*

Серед досліджуваних термінологічних одиниць української мови моделі «Іменник + Іменник» зафіксовано такі утворення: *Сектор обстрілу, Точка наводки, Шкала прицілу, Рід військ, Війська зв'язку, Винищувач танків, Транспорт боєприпасів, Радіус дії, Сила віддачі, Куп-*

частість стрільби, Ствол гармати, Наведення гармати, Тралення мін.

2. «Прикметник + Іменник» (A + N). Така ад'єктивно-субстантивна модель на основі синтаксичного зв'язку узгодження побудована на родо-видовому зіставленні. «До терміна-іменника, що означає родові поняття, додають означення, яке конкретизує його значення» (Булик-Верхола, Теглівець, 2020, с. 9): *Adjusting fire, Aerial bombardment, Amphibious assault, Anti-personnel mine, Chemical attack, Chemical shell, Chemical weapon, Choking agent, Cooperative logistics, Defensive belt, Direct fire, Forward area, Friendly fire, Front line, Friendly forces, Frontal attack, Guided weapon, Defensive belt, Harassing fire, Indirect fire, Plastic Explosive, Remote control, Safe lane, Self-loading rifle, Self-propelled gun, Semi-automatic weapon, Shaping fire, Shared use, Small arms, Soft target, Spoiling attack, Standing army, Strategic bombing, Strong point, Tactical bombing, Telescopic sight.*

Аналіз українських військових термінів ад'єктивної моделі «Прикметник + Прикметник» засвідчив її високу продуктивність, що ілюструють численні приклади: *Кумулятивний снаряд, Методичний вогонь, Мінометний постріл, Освітлювальний снаряд, Основна гармата, Пряма наводка, Світловий орієнтир, Швидкий вогонь, Артилерійський снаряд, Протитанкова артилерія, Пускова установка, Важкий крейсер, Оптичний приціл, Вогневий наліт, Авіаційне озброєння, Бомбовий відсік, Лінійний корабель, Ескадрений міноносець, Десантний корабель, Наступальна операція, Повітряна розвідка, Повітряний вибух, Тилове забезпечення, Стратегічний бомбардувальник, Мертвий простір, Ударна хвиля, Вогневий вал, Масований вогонь, Вибухова речовина, Запалювальний снаряд, Пістолетний патрон, Протитанкова гармата, Станковий кулемет, Артилерійський постріл, Вогнева міць, Реактивна броня, Протикумулятивний екран, Композитна броня, Польова артилерія, Ракетний крейсер, Підводний човен, Бойова пружина, Патронна сумка, Протитанкова зброя, Штурмова гвинтівка, Ударний гелікоптер, Допоміжне судно, Речовий мішок, Холодна зброя, Холостий патрон, Понтонний парк, Розривний заряд, Берегова артилерія, Командний пункт, Унітарний патрон, Бойовий корабель, Польотна палуба, Сторожовий корабель, Броньовий снаряд, Легка зброя, Патрульний літак, Безвідкатна гармата, Гумова куля, Бойова гвинтівка, Бойова машина.*

«Двокомпонентні військові словосполучення є ґрунтом для утворення багатоконпонентних назв (три, чотирьоконпонентних та з більшою кількістю складових, що утворюються

шляхом додавання до двокомпонентного ще одного компонента, який деталізує поняття), до яких належать трикомпонентні словосполучення» (Литовченко, 2016, с. 119). З-поміж досліджуваних трикомпонентних термінів, було виявлено таку модель термінологічних одиниць:

1. «Прикметник + Прикметник + Іменник» (A + A + N): *Артилерійська інструментальна розвідка, Касетна бойова частина, Ядерна бойова частина, Авіаносна ударна група, Бойовий інформаційний пост.*

Зазначимо, що саме трикомпонентні терміни найчастіше є основою для термінологічних аббревіатур. «Абревіатура – це скорочене складне слово (іменник), утворене з початкових звуків, назв початкових літер чи початкових частин слів, на основі яких твориться скорочення» (Сидоренко, Карбовська, 2004, с. 133). Здійснений аналіз дозволяє констатувати, що аббревіація є досить продуктивним способом термінотворення в терміносистемах військової галузі як української, так і англійської мов. Абревіація дозволяє швидше та стисліше називати галузеві поняття. Особливо актуальним є використання термінів, утворених шляхом аббревіації, під час бойових дій, коли у військових обмаль часу, а порозумітися потрібно швидко.

Ілюстративний матеріал засвідчив перевагу ініціального типу аббревіатур (акронімів) – поєднання «ініціальних, тобто початкових літер чи звуків термінів» (Андриянова, 2019, с. 15): **CEP** (*Circular error probable*) – модель «прикметник + іменник + прикметник», **CAS** (*Close air support*) – модель «прикметник + іменник + іменник», **CAP** (*Combat air patrol*) – модель «іменник + іменник + іменник», **CSAR** (*combat search and rescue*) – модель «іменник + дієслово + прийменник + дієслово», **CVR (W)** (*Combat vehicle reconnaissance wheeled*) – модель «іменник + іменник + іменник + прикметник», **EOD** (*Explosive ordnance disposal*) – модель «прикметник + іменник + іменник», **EFP** (*Explosively formed projectile*) – модель «прикметник + іменник», **ERA** (*Explosive reactive armour*) – модель «прикметник + прикметник + іменник», **FPF** (*Final protective fire*) – модель «прикметник + прикметник + іменник», **ICM** (*Improved conventional munition*) – модель «прикметник + прикметник + іменник», **IFV** (*Infantry fighting vehicle*) – модель «прикметник + прикметник + іменник».

В українській мові аббревіація також відзначається високою продуктивністю. Однак структура таких термінів відрізняється компонентністю

та мотивуючим словосполученням. Саме тому в структурі деяких аббревіатур виявлено скорочений компонент. Отже, серед українських термінів можна виділити такі приклади: **ПТРК** (*Протитанковий ракетний комплекс*) – модель «прикметник + прикметник + іменник». *Протитанковий* – це складний прикметник, який виступає скороченим компонентом: **ПТ** – *протитанковий*; **ППО** (*Противітряна оборона*) – модель «прикметник + іменник». *Противітряна* – це складний прикметник, який виступає скороченим компонентом. **ПП** – *противітряна*; **ПЧО** (*Протичовнова оборона*) – модель «прикметник + іменник». *Протичовнова* – це складний прикметник, який виступає скороченим компонентом. **ПЧ** – *протичовнова*; **БПЛА** (*Безпілотний літальний апарат*) – модель «прикметник + прикметник + іменник». *Безпілотний* – це складний прикметник, який виступає скороченим компонентом. **БП** – *безпілотний*.

Крім того, були зафіксовані такі ініціальні аббревіатури:

- **АСКВ** (*автоматична система керування вогнем*) – модель «прикметник + іменник + іменник + іменник».

- **ЗРК** (*зенітно-ракетний комплекс*) – модель «прикметник + іменник». *Зенітно-ракетний* – це складний прикметник, утворений основоскладанням прикметника з прикметником.

- **КШМ** (*командно-штабна машина*) – модель «прикметник + іменник». *Командно-штабна* – це складний прикметник, утворений основоскладанням прикметника з прикметником.

- **САУ** (*самохідна артилерійська установка*) – модель «прикметник + прикметник + іменник». В даному випадку аббревіація представлена ініціальним типом.

- **БРДМ** (*бойова розвідувально-дозорна машина*) – модель «прикметник + прикметник + іменник». *Розвідувально-дозорна* – це складний прикметник, утворений основоскладанням прикметника з прикметником.

- **ПЗРК** (*переносний зенітно-ракетний комплекс*) – модель «прикметник + прикметник + іменник». *Зенітно-ракетний* – це складний прикметник, утворений основоскладанням прикметника з прикметником.

- **РСЗВ** (*реактивна система залпового вогню*) – модель «прикметник + іменник + прикметник + іменник».

- **БМП** (*Бойова машина піхоти*) – модель «прикметник + іменник + іменник».

Аналіз аббревіатур обох мов ілюструє, що в англійській та українській мовах переважають аббревіатури ініціального типу.

Висновки та перспективи подальших досліджень. Військова термінологія англійської та української мов постійно поповнюється новими термінами та терміносполуками. За результатами аналізу відібраних українських та англійських військових термінів були виявлені одно-, дво- та трикомпонентні структури. В однокомпонентних термінах вагоме місце посідають терміни-композиції. Аналіз двокомпонентних структур засвідчив, що для сучас-

ної військової терміносистеми обох мов найчастотнішими є терміносполуки, утворені за моделями «Іменник + Іменник» та «Прикметник + Іменник». Високою продуктивністю відзначаються терміни-аббревіатури ініціального типу, основою для яких послужили трикомпонентні терміносполуки. Результати дослідження дозволяють визначити напрями подальшого структурного аналізу військової термінології у компаративному аспекті.

ЛІТЕРАТУРА

1. Андриянова О. Я. Особенности аббревиации как способа словотворения в современной украинской военной терминологии. *Научный вестник Херсонского государственного университета. Серия «Лингвистика»*. 2019. № 37. С. 12–17.
2. Булик-Верхола С. З., Теглівець Ю. В. Аналітичний спосіб творення музичних термінів української мови. *Вчені записки ТНУ імені В. І. Вернадського. Серія: Філологія. Соціальні комунікації*. 2020. Т. 31 (70), № 1. С. 8–12.
3. Винник В. О., Горобець В. Й., Карпова В. Л. та ін. Історія української мови: лексика і фразеологія: монографія. Київ : Наук. думка, 1983. 743 с.
4. Лемешко О. Структурні характеристики англійських військових термінів. *Актуальні питання гуманітарних наук*. Вип. 27, том 3, 2020. С. 55–59.
5. Литовченко І. О. Динамічні процеси у військовій лексиці української мови (назви зброї, амуніції, споруд): монографія / відп. ред. Ж. В. Колоїз. Кривий Ріг : Вид. Р. А. Козлов, 2016. 205 с.
6. Ніколаєва А., Фоміна Л. Специфіка творення термінів-композицій та юкстапозитів у терміносистемі програмування, комп'ютерних мереж і захисту інформації. *Вісник Національного університету «Львівська політехніка»*. Серія «Проблеми української термінології». 2010. № 675. С. 38–41. URL: <https://science.lpnu.ua/uk/terminologiya/vsi-vypusky/visnyk-no-675-2010/specyfika-tvorenya-terminiv-kompozitiv-ta>
7. Пономаренко С. Сучасна українська мова: Морфеміка. Дериватологія. Морфологія: навч. посіб. / відп. ред. О. В. Крутоголова. Миколаїв : ЧНУ ім. Петра Могили, 2017. 300 с.
8. Радомська Л. А. Вивчення обсягу поняття «юкстапозит» у сучасному мовознавстві. *Методичні студії: зб. наук.-метод. праць*. Вінниця : ДонНУ, 2015. № 4. С. 249–260.
9. Сидоренко Л. М., Карбовська О. І. Аббревіація – постійний процес утворення нових слів. *Наукові записки: збірник наукових статей Національного педагогічного університету імені М. П. Драгоманова*. Київ : НПУ імені М. П. Драгоманова, 2004. № LV (55): педагогічні та історичні науки. С. 132–139.
10. Фецько І. М. Структурні моделі складених термінів із компонентом «музей». Львів, 2014. URL: <http://science.lpnu.ua/uk/terminologiya/vsi-vypusky/visnyk-no-791-2014/strukturni-modeli-skladenyh-terminiv-iz-komponentom-21>

ДЖЕРЕЛА ІЛЮСТРАТИВНОГО МАТЕРІАЛУ

1. Балабін В. В., Лісовський В. М., Чернишов О. О. Основи військового перекладу (англійська мова): підручник / за ред. В. В. Балабіна. Київ : Логос, 2008. 586 с.
2. Литовченко І. О. Динамічні процеси у військовій лексиці української мови (назви зброї, амуніції, споруд): монографія / відп. ред. Ж. В. Колоїз. Кривий Ріг : Вид. Р. А. Козлов, 2016. 205 с.
3. Лісовський В. М. Військово-технічний переклад (англійська мова): підручник / за ред. В. В. Балабіна. Київ : ВІКНУ, 2009. 950 с.
4. Пушкарьов Ю. І., Дерев'янчук А. Й., Вакал А. О. Основи будови та експлуатації самохідних протитанкових ракетних комплексів: навч. посіб. Суми : Сум. держ. ун-т, 2016. 348 с.
5. Трофименко П. Є., Демидко Л. С., Вакал А. О., Латін С. П., Сорокоумов Г. В., Панченко О. В., Семененко В. В. Бойова робота гарматної обслуги: навч. посіб. Суми : Сум. держ. ун-т, 2016. 206 с.
6. Трофименко П. Є. Бойова робота артилерійських вогневих підрозділів: підручник. Суми : Сум. держ. ун-т, 2016. 231 с.
7. Bowyer R. Dictionary of Military Terms (Dictionary). 3rd ed. London: Bloomsbury Publishing PLC, 2004. 264 p. URL: <https://studfile.net/preview/393931/>

REFERENCES

1. Andriianova, O. Ya. (2019). Osoblyvosti abreviatsii yak sposobu slovotvoru v suchasni Ukrainkii viiskovii terminologii [Features of abbreviation as a way of word formation in modern Ukrainian military terminology]. *Naukovyi visnyk Khersonskoho derzhavnoho universytetu. Seriya "Linhvistyka"*. № 37. S. 12–17. [in Ukrainian]

2. Bulyk-Verkhola, S. Z., Tehlivets, Yu. V. (2020). Analitichnyi sposib tvorennia muzychnykh terminiv ukrainskoi movy [An analytical method of creating musical terms in the Ukrainian language]. *Vcheni zapysky TNU imeni V. I. Vernadskoho. Seriya: Filolohiia. Sotsialni komunikatsii*. T. 31 (70), № 1. S. 8–12. [in Ukrainian]
3. Vynnyk, V. O., Horobets, V. Y., Karpova, V. L. ta in. (1983). Istoriia ukrainskoi movy: leksyka i frazeolohiia [History of the Ukrainian language: vocabulary and phraseology]: monohrafiia. Kyiv : Nauk. dumka. 743 s. [in Ukrainian]
4. Lemeshko, O. (2020). Strukturni kharakterystyky anhlomovnykh viiskovykh terminiv [Structural features of English military terms]. *Aktualni pytannia humanitarnykh nauk*. Vyp. 27, tom 3. S. 55–59. [in Ukrainian]
5. Lytovchenko, I. O. (2016). Dynamichni protsesy u viiskovii leksytsi ukrainskoi movy (nazvy zbroi, amunitsii, sporud) [Dynamic processes in the military vocabulary of the Ukrainian language (names of weapons, ammunition, structures)]: monohrafiia / vidp. red. Zh.V. Koloiz. Kryvyi Rih : Vyd. R. A. Kozlov. 205 s. [in Ukrainian]
6. Nikolaieva, A., Fomina, L. (2010). Spetsyfika tvorennia terminiv-kompozytiv ta yuxtapozytiv u terminosystemi prohramuvannia, komp'uternykh merezh i zakhystu informatsii [The specifics of creating composite terms and juxtapositions in the terminology system of programming, computer networks and information security.]. *Visnyk Natsionalnoho universytetu "Lvivska politehnika". Seriya "Problemy ukrainskoi terminolohii"*. № 675. S. 38–41. URL: <https://science.lpnu.ua/uk/terminologiya/vsi-vypusky/visnyk-no-675-2010/specyfika-tvorennia-terminiv-kompozytiv-ta> [in Ukrainian]
7. Ponomarenko, S. (2017). Suchasna ukrainska mova: Morfemika. Deryvatolohiia. Morfonolohiia [Modern Ukrainian language: Morphemics. Derivatology. Morphology]: navch. posib. / vidp. red. O. V. Krutoholova. Mykolaiv : ChNU im. Petra Mohyly. 300 s. [in Ukrainian]
8. Radomska, L. A. (2015). Vyvchennia obsiahu poniattia "iuxtapozyt" u suchasnomu movoznavstvi [Studying the scope of the concept of "juxtaposition" in modern linguistics]. *Metodychni studiii: zb. nauk.-metod. prats*. Vinnytsia : DonNU. № 4. S. 249–260. [in Ukrainian]
9. Sydorenko, L. M., Karbovska, O. I. (2004). Abreviatsiia – postiinyi protses utvorennia novykh sliv [Abbreviation is a constant process of forming new words]. *Naukovi zapysky: zbirnyk naukovykh statei Natsionalnoho pedahohichnoho universytetu imeni M. P. Drahomanova*. Kyiv : NPU imeni M. P. Drahomanova. № LV (55): pedahohichni ta istorychni nauky. S. 132–139. [in Ukrainian]
10. Fetsko, I. M. (2014). Strukturni modeli skladyx terminiv iz komponentom "muzei" [Structural models of composite terms with the "museum" component]. Lviv. URL: <http://science.lpnu.ua/uk/terminologiya/vsi-vypusky/visnyk-no-791-2014/strukturni-modeli-skladyx-terminiv-iz-komponentom> 21 [in Ukrainian]

SOURCES OF ILLUSTRATIVE MATERIAL

1. Balabin V. V., Lisovskyi V. M., Chernyshov O. O. (2008). Osnovy viiskovoho perekladu (anhliiska mova) [Basics of military translation (English)]: pidruchnyk / za red. V. V. Balabina. Kyiv : Lohos. 586 s. [in Ukrainian]
2. Lytovchenko I. O. (2016). Dynamichni protsesy u viiskovii leksytsi ukrainskoi movy (nazvy zbroi, amunitsii, sporud) [Dynamic processes in the military vocabulary of the Ukrainian language (names of weapons, ammunition, structures)]: monohrafiia / vidp. red. Zh.V. Koloiz. Kryvyi Rih : Vyd. R. A. Kozlov. 205 s. [in Ukrainian]
3. Lisovskyi V. M. (2009). Viiskovo-tekhnichnyi pereklad (anhliiska mova) [Military and technical translation (English)]: pidruchnyk / za red. V. V. Balabina. Kyiv : VIKNU. 950 s. [in Ukrainian]
4. Pushkarov Yu. I., Derevianchuk A. Y., Vakal A. O. (2016). Osnovy budovy ta ekspluatatsii samokhidnykh protytankovykh raketnykh kompleksiv [Fundamentals of construction and operation of self-propelled anti-tank missile systems]: navch. posib. Sumy : Sum. derzh. un-t. 348 s. [in Ukrainian]
5. Trofymenko P. Ye., Demydko L. S., Vakal A. O., Latin S. P., Sorokoumov H. V., Panchenko O. V., Semenenko V. V. (2016). Boiova robota harmatnoi obsluhy [Combat work of the gun crew]: navch. posib. Sumy : Sum. derzh. un-t. 206 s. [in Ukrainian]
6. Trofymenko P. Ye. (2016). Boiova robota artyleriiskykh vohnevykh pidrozdiliv [Combat work of artillery firing units]: pidruchnyk. Sumy : Sum. derzh. un-t. 231 s. [in Ukrainian]
7. Bowyer R. (2004). Dictionary of Military Terms (Dictionary). 3rd ed. London : Bloomsbury Publishing PLC. 264 p. URL: <https://studfile.net/preview/393931/> [in English]

STRUCTURAL ANALYSIS OF MILITARY TERMS IN ENGLISH AND UKRAINIAN

Babii Iryna Volodymyrivna

*Candidate of Pedagogic Sciences,
Associate Professor at the Department of Ukrainian Studies
and Intercultural Communication
Lviv State University of Life Safety
35, Kleparivska str., Lviv, Ukraine
ORCID: 0000-0002-5555-8314*

Kuchvara Liliia Bohdanivna

*Student at the Department of English Philology
Lviv State University of Life Safety
35, Kleparivska str., Lviv, Ukraine
ORCID: 0009-0003-0979-2753*

The research is devoted to the analysis of the structural characteristics of military terms in the English and Ukrainian languages. The relevance of the study is due to the fact that the terminology of the military sphere in English and Ukrainian is becoming more and more widely used not only among specialists in this field, but also among different segments of the population due to constant armed conflicts, military aggression and terrorist acts in most parts of the world. The military terminology system is constantly changing, which leads to the creation of new terminological units that require research. One of the most important reasons for the replenishment of new vocabulary within various fields, including the military, is technological progress in all spheres of human activity. The purpose of the proposed research is to describe and analyse the structural models of military terms (one-component, two-component, three-component and multi-component terms in English and Ukrainian); to consider the ways of their creation. The object of the study is English and Ukrainian military terms. The paper briefly presents theoretical material on the structural models of terminological units and provides examples of them. All the studied terms of the Ukrainian and English languages are divided according to their components. The article examines composite terms, juxtaposition terms, and terms based on a single root. The following term models have also been studied: N+N (noun + noun), A+N (adjective + noun), A+A+N (adjective + adjective + noun), and abbreviation. The analysis of the considered terminological lexemes allowed us to identify the most productive models of term formation in English and Ukrainian. The structural analysis of military terminology in both languages shows that the two-component model of term formation prevails in both Ukrainian and English.

Keywords: *military terminology, model of term formation, Ukrainian language, English language.*